

מדריך לכתיבת עבודת גמר לתואר שני ב"חינוך מדעי"¹

(מדריכים לתכניות מוסמך אחרות נמצאים בהמשך)

א. מהות העבודה:

במהלך לימודיו לתואר השני נדרש הסטודנט להגיש עבודת גמר המשקפת את כישוריו ליישם את הידע ואת המיומנויות והתובנות שרכש בלמידה. העבודה דורשת חשיבה אקדמית ברמה גבוהה וכישורים לתרגם את החשיבה לעבודת מחקר ולכתיבה אקדמית.

בגלל חשיבותה של העבודה כמשקפת את כישוריו האקדמיים הגבוהים של הסטודנט המתעתד לסיים תואר שני בחינוך, יינתן לה משקל משמעותי בציון הסופי של הסטודנט לתואר. כתיבת העבודה וקבלת ציון חיובי עליה, היא תנאי לסיום התואר השני.

עבודת הגמר היא עבודה אישית והיא יכולה להתבסס על סמינריון שכתב הסטודנט במהלך לימודיו לתואר השני ובתנאי שמרביתה תהיה חדשנית.

עבודת הגמר בודקת שאלת מחקר הנוגעת למערכת החינוך (בשדה החינוכי בכל רמה אפשרית) ונותנת תשובה המבוססת על מחקר עיוני או מחקר אמפירי. עבודת הגמר המחקרית תתבסס על תיאוריה אותה הסטודנט ירחיב, יבקר וישתמש בה לעבודתו. המחקר האמפירי יכול להתבסס על מחקר איכותני, כמותי או מחקר משולב.

תרומתה של העבודה תיבחן בהיבט העיוני האקדמי.

ב. מטרות העבודה:

1. הסטודנט יביא לביטוי את כישוריו האקדמיים הגבוהים בתום שתי שנות לימוד בתוכנית ויכתוב עבודה אקדמית שיש בה תכנון וביצוע מחקר עיוני ואמפירי.
2. הסטודנט יגיש עבודה שיש עמה תרומה ייחודית לחשיבה החינוכית בשדה החינוכי ולקידום תפקודה של מערכת החינוך.

ג. מבנה העבודה

כתיבת עבודת הגמר תביא לביטוי את כל הנושאים הבאים, על פי סדר הופעתם:

¹ המדריך כתוב בלשון זכר והוא מיועד לסטודנטים וסטודנטיות כאחד.

1. דף שער - בראש העמוד יירשם יעבודת גמר לתואר M.Ed. , המכללה האקדמית לחינוך חמדת הדרום,

תואר שני בחינוך מדעי. במרכז העמוד יירשם נושא עבודת הגמר .

מתחת לנושא העבודה ייכתב: שם הסטודנט מגיש העבודה ומספר תעודת זהות שלו ומתחתיו שם המנחה ותאריך הגשה.

להלן הפורמט:

הנושא:

עבודת גמר לתואר M.Ed

תואר שני ב"חינוך מדעי"

מגיש/ה: ישראלה ישראל. 000000000

המנחה: ד"ר פלוני אלמוני

תאריך: 0/0/18. סמסטר ב' תשע"ח.

2. דף תוכן עניינים - המפרט את ראשי הפרקים ומספרי העמודים.

3. תקציר - התקציר יהיה כתוב בעברית ובאנגלית ובו מנוסחת שאלת המחקר, דרך בדיקתה, הממצאים העיקריים והמסקנות.

התקציר יהיה בהיקף של עד 250 מילים.

4. מבוא הכולל-

א. רציונל העבודה- הרציונל ידגיש את חשיבות העבודה ותרומתה האפשרית למערכת החינוך. בסעיף זה חשוב גם שהסטודנט יבהיר את מקור ההשראה לכתיבת עבודתו ואת הנסיבות שהביאו אותו לבחירת הנושא.

ב. מטרת העבודה- כאן הסטודנט ינסח את שאלת המחקר ויגדיר בדיוק את מה שהוא מתכוון לבדוק. הניסוח יכלול פירוט של שאלות המשנה לשאלת המחקר המרכזית ואת אוכלוסיית המחקר.

ג. שיטת המחקר- הסטודנט יגדיר את שיטת המחקר שנבחרה (כמותית, איכותנית, מתודת מחקר משולבת כמותית ואיכותנית).

5. סקירת הספרות -

סקירת הספרות, בהיקף של 4000 - 8000 מילים, על נושא המחקר, תכלול ממצאים של מחקרים אחרים שעסקו בשאלות דומות, מסקנות וניתוחים מעבודות אחרות.

סקירת הספרות תסתיים עם ציון הרלוונטיות של הסקירה לבדיקת שאלת המחקר של עבודה זו.

6. שאלת המחקר -

במחקר כמותי ומחקר כמותי ואיכותני מעורב יגדיר הסטודנט את שאלת המחקר המרכזית, את השאלות הנלוות לשאלה המרכזית ואת המשתנים התלויים והבלתי תלויים.

במחקר איכותני יגדיר הסטודנט את שאלת המחקר המרכזית ואת שאלות המחקר המשניות.

7. מתודולוגיה

בפרק זה יפרט הסטודנט את הנושאים הבאים:

א. אוכלוסיית המחקר -

הגדרת אוכלוסיית המחקר, מאפייניה, גודלה, הסיבות לבחירתה ודרך בחירתה (במחקר כמותי לציין את שיטת הדגימה).

ב. מתודת המחקר -

יש לציין מהי מתודת המחקר שנבחרה: כמותית, איכותנית, מעורבת. להגדיר בעזרת הספרות המקצועית את מאפייני המתודה שנבחרה.

ג. כלי המחקר -

במחקר כמותי יש לפרט את כלי המחקר שנבחרו לבדיקת שאלת המחקר, מקורם, תוקפם ומהימנותם וכן את סוגי המבחנים שנבחרו לבדוק את טיב הקשרים בין המשתנים התלויים והבלתי תלויים.

במחקר איכותני יש לפרט את כלי המחקר (שאלון, ראיון, תצפיות וכד'), מה ייחודיותם והתאמתם לבדיקת שאלת המחקר.

ד. הליך המחקר -

במחקר כמותי ובמחקר מעורב יש לציין באיזו דרך נאספו הנתונים, עיתוי איסוף הנתונים ומתכונת האיסוף.

במחקר איכותני יש לציין באיזו שיטה נאספו הממצאים, עיתוי איסוף הנתונים, שלבי איסוף הנתונים.

8. הממצאים

במחקר כמותי ובמחקר מעורב יש לפרט כיצד נותחו ועובדו הנתונים, וכיצד יוצגו בעבודה (טבלאות, גרפים, ניתוחם סטטיסטיים וכו'). לאחר מכן יוצגו כל ממצאי המחקר על פי המקובל במחקר כמותי (טבלאות, ניתוחם סטטיסטיים, הצגה מילולית של הממצאים). התוצאות אמורות להתייחס לשאלות המחקר ומענה עליהם, ברמת הזהירות הנדרשת (תוצאה ורמת עוצמתה מבחינה סטטיסטית).

במחקר איכותני יוצגו הממצאים על פי המקובל במחקר איכותני (קטגוריזציה של תמות, הסבר התמה והבאת ציטוטים מדברי הנבדקים בכל אחת מהתמות, המראים את הקשר בין דברי הנבדקים לבין הפרשנות שניתנה על ידי הכותב בבחירת התמה.

9. הדיון

פרק הדיון יעסוק בניתוח הממצאים בהקשר לשאלת המחקר ובהקשר למקורות שהובאו בסקירת הספרות. הסטודנט יבחן את התשובות לשאלת המחקר בפרספקטיבה של משמעותה למערכת ארגונית חינוכית ויביע את דעתו המקצועית על התוצאות שהתקבלו. כאן מוזמן הסטודנט להביע את השקפתו ואת תפיסתו החינוכית בהקשר לשאלת המחקר ואת פרשנותו לממצאים.

פרק הדיון הוא משמעותי ביותר כי בו באים לידי ביטוי כושרו של הסטודנט לנתח את הממצאים לעומק, בראייה מערכתית ועם מתן פרשנות אישית.

10. מגבלות המחקר

בפרק זה יפרט הסטודנט את המגבלות המתודולוגיות של המחקר ואת מגבלות החלת הממצאים על אוכלוסיות אחרות.

11. רשימה ביבליוגרפית

כמקובל בעבודה אקדמית, תובא רשימת פריטי כל המקורות, בעברית ובאנגלית, ששימשו את העבודה. מצופה כי בעבודת גמר מחקרית יהיו כ- 35 מקורות ביבליוגרפיים לפחות, מחציתם באנגלית ומחציתם לפחות מעודכנים מעשר השנים האחרונות.

ציון המקורות בגוף העבודה וברשימה הביבליוגרפית יהיה על פי כללי הציטוט הנהוגים במדריך APA6. כל הציטוטים המופיעים בגוף העבודה חייבים להופיע ברשימה הביבליוגרפית. כמו כן, הרשימה הביבליוגרפית אינה יכולה להכיל פרסומים שלא אוזכרו בגוף העבודה.

12. נספחים

בסוף העבודה יצורפו נספחים רלוונטיים (שאלונים, ראיונות, תצפיות וכו').

ד. היקף העבודה:

היקף העבודה יהיה בין 15000 מילים עד 20000 מילים בגופן דוד 12, רווח שורה וחצי. ההיקף לא כולל את הנספחים.

ה. הנחיית הסטודנט:

1. השתתפות בסדנא שנתית לכתיבת עבודת גמר/פרויקט-חובה -

במערכת השעות של שנה א' סמסטר ב', ושל שנה ב' סמסטר א', נלמדת סדנא בהיקף של 2 שעות שבועיות. ההשתתפות בסדנא היא חובה.

2. הנחיה נושאית - כל סטודנט יבחר מנחה אישי מרשימת חברי הסגל או מחוצה לה, בעל מומחיות בנושא העבודה. ההנחיה תיערך בכמה דרכים: מפגשים פנים אל פנים, מפגשים מקוונים, דרך הטלפון ובמצעות הדואר האלקטרוני.

מועד ההתקשרות הראשונה עם המנחה יהיה לאחר שהסטודנט יגיש בכתב לראש התוכנית בקשה לכתוב עבודת גמר מחקרית או עבודת גמר יישומית, בציון התחום עליו מבקש הסטודנט לכתוב והמנחה המבוקש.

ראש התוכנית אינו מחויב להיענות לבקשת הסטודנט והוא רשאי להציע נושא ומדריך אחרים.

לאחר קבלת בקשת הסטודנט יימסר לו שם המנחה שילווה אותו במהלך כתיבת העבודה (ראה בסעיף ו' להלן).

מנחה העבודה הוא גם המעריך הראשון של העבודה.

3. יעוץ מתודולוגי או סטטיסטי - כל סטודנט זכאי לקבל עד ארבע שעות ייעוץ מתודולוגי או סטטיסטי (ייעוץ מקצועי בשיטות מחקר כמותי/איכותני או ייעוץ סטטיסטי לעיבוד ממצאים כמותיים).

ו. הגשת ההצעה

1. בחירת נושא והגשת טופס בקשה להנחיה

במהלך הסמסטר השני של שנה א', יבחר הסטודנט אם הוא מעוניין לכתוב עבודת גמר מחקרית במתודה כמותית או איכותנית ויחליט על התחום בו הוא מגלה עניין. את הבקשה להנחיה הוא יגיש למזכירות המכללה על גבי טופס המונפק על ידי המזכירות.

טופס הבקשה יוגש לא יאוחר מסוף חודש אפריל של השנה הראשונה ללימודיו

2. מינוי מנחה אישי -

בתחילת סמסטר ב' ימונה לסטודנט מנחה אישי על ידי ראש התכנית.

3. הגשת הצעת מחקר

הסטודנט יגיש למזכירות התוכנית, בתיאום עם המנחה ובאישורו, את הצעת המחקר לעבודת הגמר.

הצעת המחקר תוגש במהלך חודש יולי. המועד האחרון להגשת ההצעה לא יאוחר מסוף חודש יולי

אורך ההצעה עד חמישה עמודים בגופן דוד 12, ברווח שורה וחצי.

ההצעה תכלול את המרכיבים הבאים:

1. תוכן עניינים
2. מבוא
 - א. רקע תאורתי קצר.
 - ב. רציונל התכנית וחשיבות המחקר.
 - ג. מטרת המחקר.
 - ד. שאלות המחקר.
 - ה. השערות המחקר.
3. מתודולוגיה
 - א. גישת המחקר (כמותי/איכותני).
 - ב. המדגם/הניסויים.
 - ג. כלי המחקר.
 - ד. דרכים לאיסוף הנתונים ולניתוחם.
 - ה. דרכים לאבטחת פרטיות הנבדקים.
4. לוח זמנים
5. ביבליוגרפיה
6. נספחים (אם יש)

4. אישור הצעת המחקר

הצעת המחקר תיבחן במהלך חודש אוגוסט, על ידי ראש התוכנית ומנחה הסדנה. אם יידרשו תיקונים, ההצעה תוחזר עם הערות מנחות והסטודנט יידרש להגישה מחדש בחתימת המנחה לא יאוחר משלושים לחודש ספטמבר. על הסטודנט לצרף להגשה המחודשת דף הסברים שבו מופיעות הערות הבודקים בגרסה הראשונה והתיקונים שהוכנסו בנוסח החדש בעקבות ההערות.

ז. לוח זמנים בכתיבת העבודה:

1. הסטודנט יגיש לראש התוכנית את בקשתו לגבי תחום העניין ומתודת המחקר (כמותי או איכותני) על טופס בקשה שיקבל מהמזכירות **לא יאוחר מיום 30 לחודש מרץ**
2. קביעת מנחה אישי לסטודנט תתבצע עד **31 לחודש אפריל**.
3. הגשת הצעת מחקר באישור המנחה תתבצע עד **31 לחודש יולי**.
4. אישור ההצעה על ידי וועדת השיפוט יינתן עד **30 לחודש אוגוסט**.
5. הגשת הצעה מתוקנת (אם יידרשו תיקונים) עד **30 לחודש ספטמבר**.

6. עבודת גמר בה הנבדקים המשתתפים יהיו תלמידים תחייב הגשת בקשה מיוחדת למדען הראשי של משרד החינוך ורק לאחר אישור המדען ניתן יהיה לבצע את מחקר השדה
7. כתיבת העבודה תיעשה במהלך שנת הלימודים השנייה. כניסה למוסדות חינוך לביצוע מחקר שדה תיעשה במהלך הסמסטר הראשון של השנה השנייה.
8. הצגת עבודת הגמר תתקיים בכנס סיום שנת הלימודים על גבי פוסטר (פרטים על הצגת העבודה יימסרו בהמשך), בסוף חודש יוני של שנת הלימודים השנייה של הסטודנט.
9. הגשת העבודה לשיפוט תבצע עד תום חופשת הקיץ של השנה השנייה.
10. הערכת העבודה על-ידי המנחה ובודק נוסף (שני מעריכים) תיעשה עד חודש וחצי מיום הגשת העבודה למזכירות התוכנית.

סיכום לוח זמנים לביצוע עבודת הגמר

שלב	שנה א'	שנה א'	שנה א'	פגרת קיץ בין שנה א' לשנה ב'	שנה ב'	שנה ב'	פגרת קיץ שנה ב'
הגשת בקשה לסוג העבודה ותחום העניין	30 לחודש מרץ						
מינוי מנחה	עד 31 לחודש אפריל						
הגשת הצעה ראשונית	עד 31 לחודש יולי						
אישור ההצעה				עד 30 לחודש אוגוסט			
החזרת הצעה לאחר תיקון				עד 30 ספטמבר			

		במהלך השנה השנייה					ביצוע העבודה
	בחודש יוני של השנה השנייה						הצגת העבודה בכנס
עד סוף אוקטובר של השנה השנייה							הגשת העבודה לשיפוט
חודש וחצי מיום ההגשה							מתן הערכה

11. כל עבודה תוגש על פי המועד שיקבע על ידי המנחה בכפוף ללוח הזמנים המפורט בטבלה הנ"ל. סטודנט שלא הגיש את העבודה במועד שנקבע, רשאי להגיש בקשה מנומקת בכתב לראש התכנית לדחיית מועד ההגשה. בקשת הדחייה תוגש עד שבוע לפני המועד שנקבע להגשת העבודות. טופס בקשה ניתן לקבל במזכירות בית הספר. מועד ההגשה החדש יקבע לפי שיקול דעתו של ראש התכנית בהתייעצות עם המרצה ובכל מקרה לא יעלה על חודשיים מתאריך ההגשה המקורי.

12. אם לא הוגשה העבודה במועד החדש שאושר יוטל על הסטודנט קנס של 10% משכ"ל. בנוסף לכך, רשאי ראש התכנית לקבוע שסטודנטים שתכניתם לא אושרה עד סוף חודש ספטמבר, לא יוכלו להשתתף בסדנה ב' לכתיבת עבודת הגמר

13. ללומדים בשנה ב – דחיית מועד הגשת עבודת הגמר והעבודה הסמינריונית תתאפשר באישור מיוחד של ראש התכנית עד סוף חודש דצמבר של אותה שנה. מעבר לכך יחויבו המאחרים ב 10% משכר הלימוד השנתי.

14. סטודנט שיבקש לערער על התשלום ועל מניעת השתתפותו בסדנה, רשאי לפנות בבקשה מנומקת לוועדת סטאטוס של בית הספר לתואר שני. טופס פנייה לוועדת סטאטוס ניתן לקבל במזכירות בית הספר.

ח. הערכת העבודה :

הערכת עבודה מחקרית תיעשה על-ידי שני מעריכים : המנחה ובודק נוסף. הערכת העבודה על ידי המנחה והבודק הנוסף תיעשה באמצעות מחוון אחיד (ראה סעיף ט) שיקצה נקודות לרכיבי העבודה. ציון כל בודק יהיה 45% וציון ההערכה יהיה ציון משוקלל של שני המעריכים. 10% נוספים מציון העבודה יקבעו על ידי המנחה על ההתמדה, ההשקעה והיוזמה של הסטודנט. במקרה ופער הציונים בין שני המעריכים עולה על 20 נקודות, תימסר העבודה למעריך שלישי והציון הסופי יהיה שקלול של שלושת המעריכים.

הקורא השני והקורא השלישי (אם יהיה צורך למינוי מעריך שלישי) יקבלו את העבודה ללא זיהוי שם הכותב והמנחה (עבודה אנונימית). הסטודנט לא ידע את שמות הבודקים הנוספים. המעריכים ירשמו הערותיהם בגוף העבודה, או על דף נפרד, שימסרו לסטודנט לצורך תיקונים, אם יהיה צורך בכך. הסטודנט לא יוכל לקבל את ציוני המעריכים עד אשר ימסור עבודה מתוקנת לידי מנחה העבודה שיאשר אותה לאחר שבדק את התיקונים. עבודות מצטיינות יקוטלגו בספרייה ויעמדו לרשות הקוראים.

ט. מחוון להערכת עבודת גמר מחקרית

מסל מקסימלי	קריטריוני ההערכה	רכיב
10%	רציונל העבודה, חשיבותה, ניסוח המטרות	מבוא
5%	האם כולל את מטרת העבודה, שאלת המחקר, האוכלוסייה הנבדקת, המתודה המחקרית, ממצאים ומסקנות והשלכות	תקציר
5%	הצגת שאלת מחקר בצורה בהירה, עניינית ומנומקת	שאלת המחקר
20%	רקע תיאורטי ותיאור הספרות בסוגיה הנדונה: רלוונטיות, גיוון, עדכון	סקירה ספרותית
10%	אוכלוסיית המחקר, שיטות מחקר, מבחנים, עיבוד הנתונים	מתודולוגיה
15%	הצגת הממצאים באופן לוגי, טבלאות וגרפים (אם יש) מוצגים כראוי	ממצאים
20%	דיון על משמעות הממצאים והשלכותיהם תוך התייחסות לשאלות המחקר, עומק הדיון וקישורו לרקע הספרותי, מקוריות וחשיבה רב כיוונית	דיון
15%	סגנון כתיבה אקדמי, בהירות ניסוח, קוהרנטיות, שילוב מקורות (פריטי ביבליוגרפיה) בגוף העבודה, רשימה ביבליוגרפית לפי ה-APA, מספר המקורות בהם נעשה שימוש ואיכותם.	כתיבה אקדמית
100%		סה"כ

סיכום הערכה: (סמן ב- V את הביטוי המתאים)

- א. העבודה ראויה לקבל את הדירוג הגבוה ביותר - הצטיינות יתרה (ציון מעל 96 ומעלה)
- ב. העבודה עומדת בסטנדרטים של המכללה וראויה להתקבל כעבודת גמר כפי שהיא, ללא תיקונים
- ג. העבודה עומדת בסטנדרטים של המכללה וראויה להתקבל כעבודת גמר בתיקונים קלים
- ד. העבודה אומנם עומדת בסטנדרטים של המכללה, אך תהיה ראויה להתקבל כעבודת גמר לאחר הכנסת תיקונים משמעותיים כפי שנדרש במכתב נלווה.
- ה. העבודה אינה עומדת בסטנדרטים של המכללה ואינה ראויה להתקבל כעבודת גמר. במקרה כזה יוכל הסטודנט לבצע עבודה אחרת אם קבל אישור לכך מהנהלת בית הספר

י. משקל עבודת הגמר בציון הכללי של התואר:

משקל עבודת גמר מחקרית יהווה 30% מהציון הסופי של לימודי התואר השני.
משקל כלל רכיבי לימודי התואר השני, ללא עבודת הגמר, יהיה 70% מהציון הסופי של לימודי התואר השני.

יא. ערעור על ציון העבודה

ניתן להגיש ערעור על ציון העבודה פעם אחת בלבד, לאחר קבלת הציון המשוקלל של המנחה והקורא השני. ערעור על ציון העבודה יתאפשר עד חודש מיום מתן הציון לסטודנט.
הגשת הערעור תוגש למזכירות התוכנית בכתב כשהיא מנומקת.
ראש התכנית יחליט אם העבודה תיבדק מחדש על-ידי מעריך שלישי והציון הסופי יהיה ציון ממוצע של שלושת המעריכים.